

اثر کشش ایستا با زمان‌های متفاوت بر قدرت و دامنه حرکتی مج دست در زنان سنگنورد

سحر کمانکش^۱، وحید تأدیبی^{۲*}

۱. دانشجوی دکتری دانشگاه رازی کرمانشاه
۲. دانشیار دانشگاه رازی کرمانشاه

دریافت ۲ مرداد ۱۳۹۲؛ پذیرش ۲۰ بهمن ۱۳۹۲

چکیده

زمینه و هدف: پژوهش حاضر بررسی اثر کشش ایستا با زمان‌های مختلف بر قدرت و دامنه حرکتی مج دست در زنان سنگنورد بود.

روش بررسی: به منظور انجام این پژوهش ۱۰ سنگنورد زن با میانگین سنی $۱/۲۰ \pm ۲۶/۵$ به طور داوطلبانه در پژوهش شرکت کردند. آزمودنی‌ها با فواصل زمانی ۲ روز هر بار به ترتیب تصادفی یکی از پروتکل‌های ۳۰، ۶۰، ۱۲۰، و ۲۴۰ ثانیه‌ای کشش ایستا را انجام داده و یک جلسه نیز در شرایط کنترل (۱۸۰ ثانیه استراحت) قرار می‌گرفتند. پیش و پس از شرایط تمرینی یا استراحت، قدرت و دامنه حرکتی مج دست اندازه‌گیری شد.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که دامنه حرکتی مج دست پس از همه پروتکل‌ها به‌طور معنی‌داری افزایش یافت ($p < 0.01$) اما قدرت مج دست در گروه کنترل ($p = 0.001$)، گروه ۱۲۰ ثانیه‌ای ($p = 0.002$) و ۲۴۰ ثانیه‌ای ($p = 0.006$) کاهش معنی‌دار یافت و این میزان کاهش با افزایش

اندک و غیرمعنی‌دار قدرت در پروتکل ۳۰ ثانیه‌ای تفاوت معنی‌داری داشت ($p < 0.01$).

نتیجه‌گیری: در مرحله گرم کردن پیش از تمرینات، انجام کشش ایستا با زمان‌های کوتاه می‌تواند بدون اثر منفی بر قدرت باعث افزایش دامنه حرکتی شود.

وازگان کلیدی

انعطاف‌پذیری

گرم کردن

تمرینات کششی

سنگنوردی

* اطلاعات نویسنده مسئول. تلفن: ۰۸۳۱-۴۲۷۹۲۶۵
پست الکترونیکی: vtadibi@yahoo.com

مقدمه

زمان‌های کششی بالاتر از حد معمولی که ورزشکاران انجام می‌دهند، استفاده کرده‌اند (بیش از ۱۲۰ ثانیه). سنگنوردان از آن دسته ورزشکارانی هستند که معمولاً پیش از تمرین یا رقابت حرکات کششی ایستا انجام می‌دهند. از آنجا که هر دو عامل قدرت و انعطاف‌پذیری در سنگنوردی بسیار مهم است و تقویت هر دو این عوامل در مج دست می‌تواند در بهبود عملکرد آنها تأثیر داشته باشد، بنابراین بر آن شدید تا در پژوهش حاضر اثر تمرینات کششی ایستا با دامنه‌های زمانی مختلف رابط قدرت و دامنه‌ی حرکتی مفصل مج دست در سنگنوردان بررسی کنیم.

روش‌شناسی

آزمودنی‌ها ۱۰ زن سنگنورد با دست کم سه سال سابقه‌ی سنگنوردی بودند که به طور داوطلبانه در این پژوهش شرکت کردند. میانگین و انحراف استاندارد سن، قد، جرم بدن و شاخص توده‌ی بدن آزمودنی‌ها به ترتیب معادل $۲۰/۱\pm ۵/۲۶$ سال، $۱۶۳/۹\pm ۳/۸$ سانتی‌متر، $۴۹/۵۴\pm ۵/۳۷$ کیلوگرم و $۱۸/۱۲\pm ۱/۸۴$ کیلوگرم بر مترمربع بود. همه‌ی آزمودنی‌ها دو روز پیش از اندازه‌گیری‌های اصلی در یک جلسه توجیهی به منظور تعیین گروه، روز، ساعت انجام تمرین، آشنایی با آزمون‌ها و نیز اندازه‌گیری قد و جرم بدن شرکت کردند. سپس همه‌ی آزمودنی‌ها به ترتیب تصادفی و با فواصل زمانی دو روزه در همه شرایط تمرین کششی شامل ۳ ست ۱۰ ثانیه‌ای، ۴ ست ۱۵ ثانیه‌ای، ۴ ست ۳۰ ثانیه‌ای و ۱۶ ست ۱۵ ثانیه‌ای و همچنین شرایط کنترل (سه دقیقه استراحت) قرار داشتند به استثنای یک غیبت در گروه ۱۶ ست ۱۵ ثانیه‌ای. در آغاز هر جلسه، گرم کردن شامل یک دقیقه تاب دادن راکت تنیس از طریق باز و خم کردن مج دست انجام می‌شد. سپس ۴ آزمون قدرت ایزومتریک عضلات مج دست با آرنج باز به وسیله‌ی دینامومتر دیجیتالی (Medical Research Ltd.، ساخت کره‌ی جنوبی) انجام می‌شد. آزمودنی‌ها آزمون قدرت مج دست را در حالت ایستاده با بازوی در وضعیت اکستنشن به همین ترتیب ساعد و مج در حالت چرخش به داخل و اکستنشن انجام دادند. در پژوهش‌های پیشین نشان داده‌اند که از بین چهار آزمون قدرت بیشینه مج دست سه آزمون برای از بین بردن اثر

در مرحله‌ی گرم کردن پیش از تمرین یا مسابقه، ورزشکاران معمولاً با هدف بهبود عملکرد ورزشی یا پیش‌گیری از آسیب‌دیدگی، حرکات کششی به ویژه کشش ایستا انجام می‌دهند. با وجود پژوهش‌های متعدد هنوز ابهامات زیادی در مورد نوع اثر کشش ایستا بر عملکرد ورزشی وجود دارد. برخی پژوهش‌های اخیر بیانگر اثر منفی حرکات کششی پیش از فعالیت، بر عملکردهای ورزشی همچون قدرت و توان هستند. بررسی اثر دو دقیقه کشش ایستا بر عضلات چهارسر و همسترینگ بسکتبالیست‌های حرفه‌ای کاهش معنی‌داری در قدرت و توان این عضلات مشاهده شد (۱). در یک مقاله‌ی موروی در بررسی اثر پروتکل‌های مختلف کشش ایستا بر عملکرد ورزشی نشان داد با وجود افزایش معنی‌دار در دامنه‌ی حرکتی، کاهش معنی‌داری در قدرت عضلانی به دنبال مدت زمان‌های طولانی کشش ایستا رخ داد (۲). همچنین در مطالعه‌ی دیگری پس از اجرای سه پروتکل از تمرینات کششی با زمان‌های دو، چهار، و هشت دقیقه، گشتاور نیرو و قدرت عضلانی کاهش یافت (۳).

از سوی دیگر، برخی پژوهش‌ها نیز بیانگر عدم اثر منفی حرکات کششی بر عملکردهای قدرتی و توانی هستند. در پژوهشی پس از بررسی اثر دو دقیقه کشش ایستا بر قدرت عضلانی عضله دو سر بازو، اثر منفی از کشش بر قدرت این عضله مشاهده نشد (۴). همچنین محققان در مطالعات دیگری تغییر معنی‌داری در قدرت مج دست و قدرت عضلات چهارسران پس از ۳۰ و ۴۰ ثانیه کشش ایستا گزارش نکردند (۵ و ۶). در بررسی ۶۰ و ۹۰ ثانیه کشش ایستا و پویا در عضلات چهارسران و همسترینگ تغییر معنی‌داری در قدرت و توان افراد غیرورزشکار و شمشیربازان حرفه‌ای نشان داده نشد (۷ و ۸).

تناقض موجود در نتایج پژوهش‌های اخیر و یافته پژوهش‌هایی که اثر منفی کشش را بر قدرت و توان عضلانی گزارش کرده‌اند و نیز باورهای ضد و نقیض در ارتباط با کشش می‌تواند سردرگمی مربیان و ورزشکاران را در تصمیم‌گیری برای انجام تمرینات انعطاف‌پذیری پیش از تمرین یا مسابقه در پی داشته باشد. اما نکته‌ی قابل توجه این است که بیشتر پژوهش‌هایی که اثر منفی حرکات کششی بر عملکرد ورزشی را نشان داده‌اند، از مدت

یافته‌ها

نتایج به دست آمده در پیش آزمون و پس آزمون برای همه‌ی گروه‌ها در جدول ۱ ارائه شده است. نتایج آنالیز واریانس برای دامنه‌ی حرکتی مج دست بیانگر اثر زمان معنی‌دار ($F_{44,4} = 10.2, p = .000$) و اثر متقابل معنی‌دار ($F_{44,4} = 13.1, p = .000$) بود. در بررسی تغییرات درون گروهی همان‌گونه که در جدول ۱ دیده می‌شود، در هر چهار پروتکل تمرینی دامنه‌ی حرکتی مفصل مج دست از پیش‌آزمون به پس‌آزمون افزایش معنی‌دار داشت، اما در شرایط استراحت تغییر معنی‌داری از پیش به پس‌آزمون ۳ دیده نشد. افزایش دامنه‌ی حرکتی مج دست در پروتکل ۳ سمت ۱۰ ثانیه‌ای $5/2$ درصد ($t_9 = -4/3, p = .002$ ، در پروتکل ۴ سمت ۱۵ ثانیه‌ای $7/6$ درصد ($t_9 = -4/8, p = .001$)، در پروتکل ۴ سمت ۳۰ ثانیه‌ای $8/6$ درصد ($t_9 = -6/5, p = .000$) و در پروتکل ۱۶ سمت ۱۵ ثانیه‌ای $13/1$ درصد ($t_8 = -10/5, p = .000$) بود. آنالیز واریانس یک‌طرفه تفاوت معنی‌داری را در تغییرات دامنه‌ی حرکتی مج دست از پیش آزمون به پس آزمون بین پروتکل‌ها نشان داد ($F_{48,4} = 12/1, p = .000$) که معنی‌دار بودن تفاوت بین تک‌تک پروتکل‌ها در نمودار ۱ نشان داده شده است.

نتایج آنالیز واریانس برای قدرت مج دست بیانگر اثر زمان معنی‌دار ($F_{44,4} = 32/5, p = .000$) و اثر متقابل معنی‌دار ($F_{44,4} = 2/7, p = .040$) بود. همان‌گونه که در جدول ۱ دیده می‌شود، قدرت مج دست از پیش‌آزمون به پس‌آزمون در پروتکل ۳ سمت ۱۰ ثانیه‌ای $1/8$ درصد افزایش غیر معنی‌دار ($t_9 = -0/1, p = .019$)، در پروتکل ۴ سمت ۱۵ ثانیه‌ای $5/9$ درصد کاهش غیر معنی‌دار ($t_9 = 1/5, p = .056$)، در پروتکل ۴ سمت ۳۰ ثانیه‌ای $14/5$ درصد کاهش معنی‌دار ($t_9 = 4/2, p = .002$)، در پروتکل ۱۶ سمت ۱۵ ثانیه‌ای $14/4$ درصد کاهش معنی‌دار ($t_8 = 3/7, p = .006$) و در پروتکل استراحت ۱۵/۷ درصد کاهش معنی‌دار ($t_9 = 4/9, p = .001$) داشت. آنالیز واریانس یک طرفه تفاوت معنی‌داری را در تغییرات قدرت مج دست از پیش آزمون به پس آزمون بین پروتکل‌ها نشان داد ($F_{48,4} = 4/2, p = .006$) که معنی‌دار بودن تفاوت بین تک‌تک پروتکل‌ها در نمودار ۲ نشان داده شده است.

یادگیری کافی است ($\alpha = .90$). بنابراین در پژوهش حاضر نیز از بین چهار آزمون که فواصل استراحتی بین هر کدام از آنها یک دقیقه بود، بیشترین رکورد به عنوان رکورد قدرت مج دست در پیش‌آزمون ثبت می‌شد ($\alpha = .90$). پس از اندازه‌گیری قدرت، دامنه‌ی حرکتی مفصل مج دست با استفاده از گونیامتر فلزی اندازه‌گیری می‌شد. اندازه‌گیری دامنه‌ی حرکتی در وضعیت نشسته بر روی صندلی انجام می‌شد. آزمودنی آرنج را در حالی که در وضعیت فلکشن (90° درجه) بود. بر روی میز قرار می‌داد. با قرار دادن دست یک فرد کمکی بر روی ساعد آزمودنی از هر گونه حرکت اضافی خودداری می‌شد. سپس مرکز گونیامتر روی مفصل بین استخوان تریکتروم (هرمی) و اولنا قرار می‌گرفت، به طوری که بازوی متوجه گونیامتر موادی با اپی‌کندیل خارجی و بازوی ثابت آن موازی با محور طولی استخوان متاکارپال پنجم بود. با خم کردن مج دامنه‌ی حرکتی اندازه‌گیری می‌شد. بر اساس پژوهش‌های پیشین این آزمون نیز سه بار در فواصل زمانی ۳۰ ثانیه‌ای اجرا و بیشترین رکورد به عنوان دامنه‌ی حرکتی مج دست در پیش‌آزمون ثبت می‌شد ($\alpha = .93$). در گروه‌های تمرین کششی، پس از گذشت یک دقیقه هر یک از آزمودنی‌ها کشش ایستا را بر روی عضلات مج دست برتر با اعمال نیرو توسط انگشتان دست مخالف در حالت ایستاده انجام می‌دادند ($\alpha = .91$). در همه‌ی پروتکل‌های تمرینات کششی، فاصله‌ی استراحت بین کشش‌ها 20° ثانیه در نظر گرفته شد ($\alpha = .92$). یک دقیقه پس از انجام پروتکل‌های تمرین کششی، آزمون اندازه‌گیری قدرت و دامنه‌ی حرکتی مشابه پیش آزمون تکرار و بیشترین رکورد به عنوان پس‌آزمون برای هر آزمودنی ثبت می‌شد ($\alpha = .90$). در گروه کنترل آزمودنی‌ها بین اندازه‌گیری‌های پیش‌آزمون و پس آزمون به مدت سه دقیقه استراحت می‌کردند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها پس از آزمون غیرپارامتریک کلموگروف-اسمیرنف و اطمینان از طبیعی بودن توزیع داده‌ها از آنالیز واریانس با اندازه‌های تکراری استفاده شد. برای بررسی تغییرات درون گروهی و نیز بررسی تفاوت بین پروتکل‌های تمرینی در تغییرات پیش آزمون به پس‌آزمون به تناسب از آزمون‌های تی همبسته و از آنالیز واریانس یک‌طرفه استفاده شد و در صورت لزوم آزمون تعییبی توکی نیز اجرا شد. برای تجزیه و تحلیل آماری از نرم‌افزار SPSS ۱۸ استفاده و سطح معنی‌داری کمتر از $.05$ در نظر گرفته شد.

جدول ۱: میزان قدرت و دامنه حرکتی مج دست در پیش و پس آزمون در همه گروه‌ها

	قدرت مج دست (کیلوگرم)	دامنه حرکتی مج دست (درجه)		
	پیش آزمون	پس آزمون	پیش آزمون	پس آزمون
گروه ۳ سنت ۱۰ ثانیه‌ای	۱۹/۴±۴/۳	۱۹/۵±۳/۹	۸۰±۸/۱	۸۴/۰±۷/۳*
گروه ۴ سنت ۱۵ ثانیه‌ای	۲۳/۶±۶/۴	۲۱/۹±۵/۸	۷۷/۸±۷/۰	۸۳/۶±۶/۷*
گروه ۴ سنت ۳۰ ثانیه‌ای	۲۰/۰±۵/۰	۱۷/۱±۵/۲†	۷۷/۱±۵/۲	۸۳/۷±۵/۹*
گروه ۱۶ سنت ۱۵ ثانیه‌ای	۲۱/۵±۴/۳	۱۸/۴±۴/۵†	۷۸/۷±۷/۲	۸۸/۸±۵/۸*
گروه استراحت	۱۹/۱±۴/۶	۱۶/۰±۳/۴†	۷۷/۱±۸/۱	۷۶/۰±۷/۸

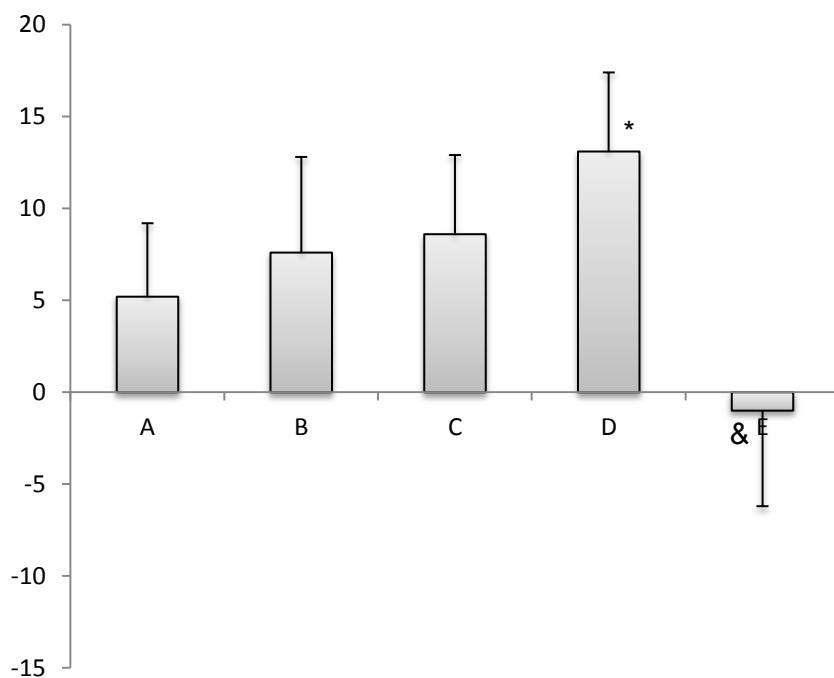
مقدار معادل انحراف استاندارد \pm میانگین؛ *: افزایش معنی‌دار نسبت به پیش آزمون ($p < 0.01$)؛ †: کاهش معنی‌دار نسبت به پیش آزمون ($p < 0.01$)

دقیقه‌ی اولیه پس از دوره‌ی کشش به دلیل کاهش در توانایی فعال‌سازی همه واحدهای حرکتی در دسترس است (۱۲). پژوهش‌های دیگری نیز قدرت کاهش یافته پس از کشش را به دلیل نقصان در فعال‌سازی عضله در خم‌کننده‌های مج پا (۱۴) و همچنین بازکننده‌های زانو (۱۶) نشان داده‌اند.

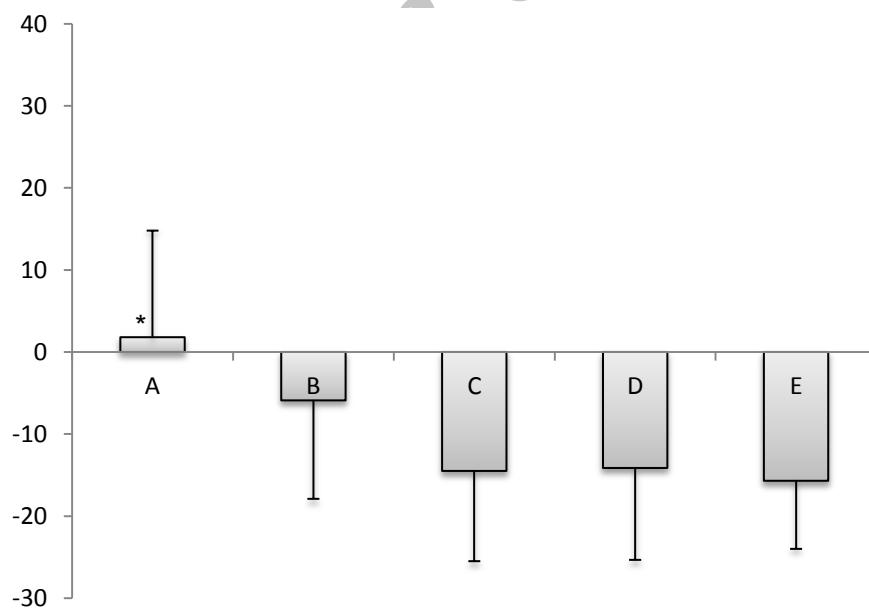
در پژوهش حاضر همه‌ی پروتکل‌های تمرینات کششی موجب افزایش معنی‌داری در دامنه حرکتی مج دست شدند اما در گروه کنترل این افزایش مشاهده نشد (جدول ۱). این یافته‌ها همخوان با یافته‌های پژوهش‌های پیشین می‌باشد (۱۲، ۴، ۳، ۲ و ۱۸). بررسی چندین پژوهش در مطالعه‌ی مروری (Rubini, 2007) نشان می‌دهد که بر اثر تمرین کششی ویژگی ویسکوزیته عضله کاهش و الاستیلیتیه آن افزایش می‌یابد که این می‌تواند در افزایش انعطاف‌پذیری مؤثر باشد (۲) (DePino et al, 2000). گزارش می‌کنند که دامنه حرکتی مفصل در حرکت دورسی فلکشن پس از دو، چهار، و هشت دقیقه به ترتیب معادل ۸، ۱۴ و ۱۳ درصد افزایش یافته است (۱۸). دروسی (Magnusson, 1997) و (Wiemann, 2002) پیشنهاد می‌کنند افزایش در دامنه حرکتی مفصل بعد از دوره‌های زمانی کوتاه‌تر (حدود دو دقیقه) ممکن است ناشی از افزایش در تحمل کشش باشد (۲۰، ۱۹). در مورد افزایش دامنه حرکتی مفصل بعد از دوره‌های طولانی‌تر کشش (حدود ۷/۵ دقیقه)، (Magnusson, 1996) دلیل اصلی را کاهش سفتی تاندون- عضله پیشنهاد می‌کند (۲۱).

بحث
مهم‌ترین یافته‌ی پژوهش حاضر عدم تأثیر منفی پروتکل‌های کوتاه مدت تمرین کششی (۳ سنت ۱۰ ثانیه‌ای و ۴ سنت ۱۵ ثانیه‌ای) بر قدرت علی‌رغم اثر مثبت آنها بر دامنه حرکتی بود و اینکه با افزایش مدت زمان کشش و تأثیر بهتر در دامنه حرکتی (نمودار ۱) اثر منفی بر قدرت مشهود شد (نمودار ۲). اجرای پروتکل‌های ۴ سنت ۳۰ ثانیه‌ای و ۱۶ سنت ۱۵ ثانیه‌ای و همچنین سه دقیقه استراحت با کاهش معنی‌دار قدرت همراه بود. به طور کلی می‌توان این گونه تعبیر نمود که با کوتاه شدن مدت زمان کشش، کاهش قدرت کمنگ‌تر می‌شود.

در بررسی اثر کشش ایستا بر قدرت عضلانی (Fowles, 2000)، (Weir, 2005) و (Herda, 2009) پس از اجرای ۱۰ و ۲۰ و ۳۰ دقیقه کشش ایستا در عضلات مج پا کاهش معنی‌داری در قدرت گزارش کردند که این کاهش یک روند نزولی را نشان داد به این صورت که در پروتکل‌های ۳۰، ۲۰ و ۱۰ دقیقه‌ای کاهش در قدرت به ترتیب معادل ۲۸، ۲۸ و ۷ درصد بود (۱۳، ۱۲ و ۱۴). که این یافته‌ها نیز حاکی از اثر منفی پروتکل‌های بلندمدت تر تمرینات کششی بر قدرت هستند. از طرفی، (Knudson&Noffal, 2004) همخوان با یافته‌ی پژوهش حاضر گزارش کردند که پس از اعمال ۴ سنت ۱۰ ثانیه‌ای کشش ایستا در عضلات مج دست کاهش معنی‌داری در قدرت دیده نمی‌شود (۵). دو فرضیه اصلی در مورد سازوکار کاهش قدرت پس از کشش پیشنهاد شده است: عوامل عصبی مثل کاهش در فعال‌سازی عضله (۱۵، ۱۶ و ۱۲)، و عوامل مکانیکی همچون سفتی تاندونی- عضلانی که می‌تواند بر ارتباط طول و تنش عضله و یا سرعت کوتاه شدن سارکومر تأثیر بگذارد (۱۷) (al, 2000). گزارش می‌کنند عامل اصلی کاهش قدرت در ۱۵

نمودار ۱: درصد تغییر در دامنه حرکتی مج دست در پروتکل‌های: A: (۳ سمت ۱۰ ثانیه)، B: (۴ سمت ۱۵ ثانیه)، C: (۴ سمت ۳۰ ثانیه)، D: (۱۶ سمت ۱۵ ثانیه)، و E: (استراحت)، *: تفاوت معنی‌دار نسبت به پروتکل‌های A و E، &: تفاوت معنی‌دار نسبت به دیگر گروه‌ها

نمودار ۲: درصد تغییر در قدرت مج دست در پروتکل‌های: A: (۳ سمت ۱۰ ثانیه)، B: (۴ سمت ۱۵ ثانیه)، C: (۴ سمت ۳۰ ثانیه)، D: (۱۶ سمت ۱۵ ثانیه)، و E: (استراحت)، *: تفاوت معنی‌دار نسبت به پروتکل‌های C، D، و E

مدت بهبود یابد، انجام این گونه حرکات کششی در مرحله-ی گرم کردن برای سنگنوردان توصیه می‌شود. در آخر باید به این نکته اشاره نمود که یکی از محدودیت‌های پژوهش ما کم بودن تعداد آزمودنی‌های در دسترس بود. از آنجایی که آزمودنی‌ها سنگنوردانی بودند که در سطح حرفه‌ای به این رشته‌ی ورزشی می‌پرداختند، دسترسی به تعداد بیشتر نفرات امکان‌پذیر نبود.

در نتیجه‌گیری کلی می‌توان اظهار داشت که با اجرای پروتکل‌های کوتاه مدت تمرینات کشش ایستا (مانند سه است ۱۰ ثانیه‌ای) در مرحله‌ی گرم کردن پیش از تمرین یا رقابت می‌توان بدون کاهش در قدرت عضله از فواید کشش و افزایش انعطاف‌پذیری برهمند شد. از آنجا که هر دو عامل قدرت و انعطاف‌پذیری در سنگنوردی بسیار مهم است و هر دو این عوامل می‌تواند با اعمال کشش‌های ایستای کوتاه

References

- [1] Egan AD, Cramer JT, Massey LL, Marek SM. Acute effects of static stretching on peak torque and mean power output in National Collegiate Athletic Association Division I women's basketball players. *J Strength Cond Res.* 2006;20(4):778-82.
- [2] Rubini EC, Costa AL, Gomes S. The effects of stretching on strength performance, *Sports Medicine.* 2007; 37(3), 213-24.
- [3] Ryan ED, Beck TW, Herda TJ, Hull HR, Hartman MJ, Stout JR, Cramer JT. Do practical durations of stretching alter muscle strength? A dose-response study. *J Med Sci Sports Exerc.* 2008;40(8):1529-37.
- [4] Evetovich TK, Nauman NJ, Conley DS, Todd JB. Effect of static stretching of the biceps brachii on torque, electromyography, and mechanomyography during concentric isokinetic muscle actions. *J Strength Cond Res.* 2003;17(3):484-8.
- [5] Knudson D, Noffal G. Stretching has no effect on tennis serve performance. *J Strength Cond Res.* 2004;18(3):654-6.
- [6] Reiman M, Gard J, Bastian S, Lehecka B, Weber M. The acute effects of static stretching on leg extension power: Quadriceps torque production after a 30-a second static stretch versus no stretch. Proceeding of the 4th Annual GRASP Symposium, Wichita State University. 2008.
- [7] Samuel MN, Holcomb WR, Guadagnoli MA, Ruble MD, Wallman H. Acute effects of static and ballistic stretching on measures of strength and power. *J Strength Cond Res.* 2008;22:1422-1428.
- [8] Tsolakis C, Douvis A, Tsigganos G, Zacharogiannis E, Smirniotou A. Acute Effects of stretching on flexibility, power and sport specific performance in fencers. *J Human kinetics.* 2010;26:105-114.
- [9] Knudson D, &Noffal G. Time course of stretch-induced isometric strength deficits. *J of Applied Physiology,* 2005;94(3), 348-51.
- [10] Dunwoody L, Tittmar HG, McClean WS. Grip strength and intertrial rest. *J Percept Mot Skills.* 1996;83:275-278.
- [11] Reddon JR, Stenfanyk WO, Gill, DM, Renney C. Hand dynamometer: effect of trials and session. *J Percept Mot Skills.* 1985;61:1195-1198.
- [12] Fowles JR, Sale DG, MacDougall JD. Reduced strength after passive stretch of the human plantarflexors. *J Appl Physiol.* 2000;89(3):1179-1180.
- [13] Weir DE, Tingley J, Elder GC. Acute passive stretching alters the mechanical properties of human plantar flexors and the optimal angle for maximal voluntary contraction. *J ApplPhysiol .* 2005;93(5-6):614-230.
- [14] Herda TJ, Ryan ED, Smith AE, Walter AA, Bemben MG, Stout JR,et al. Acute effects of passive stretching vs vibration on the neuromuscular function of the plantar flexors. *J Med Sci Sports.* 2009;19(5):703-13.
- [15] Behm DG, Button DC, Butt JC. Factors affecting force loss with prolonged stretching. *Can J Appl Physiol.* 2001;26(3):261-72.
- [16] Cramer JT, Housh TJ, Weir JP, Johnson GO, Coburn JW, Beck TW. The acute effects of static stretching on peak torque, mean power output, electromyography, and mechanomyography. *Eur J Appl Physiol.* 2005;93(5-6):530-9.
- [17] Herda TJ, Cramer JT, Ryan ED, McHugh MP, Stout JR. Acute effects of static versus dynamic stretching on isometric peak torque, electromyography, and mechanomyography of the biceps femoris muscle. *J Strength Cond Res.* 2008;22(3):809-17.
- [18] DePino GM, Webright WG, Arnold BL. Duration of maintained hamstring flexibility after cessation of an acute static stretching protocol. *J Athl Train.* 2000;35(1):56-9.
- [19] Magnusson SP, Aagaard P, Nielson JJ. Passive energy return after repeated stretches of the hamstring muscle-tendon unit . *J Med Sci Sports Exerc .* 2002;32(6):116-4.
- [20] Wiemann K, Hahn K. Influences of strength, stretching and circulatory exercises on flexibility parameters of the human hamstrings. *J Sports Med.* 1997;18(5):340-6.
- [21] Magnusson SP, Simosen EB, Aagaardp, kjaer M. Biomechanical responses to repeated stretches in human hamstrings muscle in vivo. *J Sports Med.* 1996;24(5):622-8.